

## Zadanie 1

Mamy  $\left(\frac{1}{e^x+1}\right)' = -\frac{e^x}{(e^x+1)^2}$ ,  $\int \frac{dx}{x^2+1} = \arctan x$ . Zatem całkując przez części mamy  $\int_{-1}^1 \frac{dx}{(e^x+1)(x^2+1)} = \left[\frac{\arctan x}{e^x+1}\right]_{-1}^1 + \int_{-1}^1 \frac{e^x \arctan x}{(e^x+1)^2} dx$ .

Policzmy więc tę drugą całkę kładąc  $y = -x$ , otrzymując  $\int_{-1}^1 \frac{e^x \arctan x}{(e^x+1)^2} dx = \int_1^{-1} \frac{e^{-y} \arctan(-y)}{(e^{-y}+1)^2} (-dy) = \int_1^{-1} \frac{(e^y)^2 e^{-y} (-\arctan y)}{(e^y)^2 (e^{-y}+1)^2} (-dy) = - \int_{-1}^1 \frac{e^y \arctan y}{(e^y+1)^2} dy$  zatem całka ta jest równa zeru.

Zatem całka z zadania jest równa  $\frac{\arctan 1}{e+1} - \frac{\arctan(-1)}{e^{-1}+1} = \frac{\pi}{4} \left(\frac{1}{e+1} + \frac{e}{e+1}\right) = \frac{\pi}{4}$ .

## Zadanie 2

Oznaczmy  $f, g : [\alpha, \beta] \rightarrow \mathbb{R}$  jako  $f(x) = \sqrt{\frac{\cos x}{1-\sin x}}$ ,  $g(x) = \sqrt{\frac{\cos x}{1+\sin x}}$ . Na przedziale z zadania obie te funkcje są dobrze określone, gdyż  $\cos x \in (0, 1)$ ,  $\sin x \in (-1, 1)$ .

Forma dwuliniowa  $(p, q) \mapsto \int_{\alpha}^{\beta} p(x)q(x)dx$ , gdzie  $p, q \in C([\alpha, \beta])$  jest dodatnio określona, zatem spełniona jest nierówność Cauchy'ego-Schwartza. Stosując ją dla funkcji  $f, g$  mamy:

$$\left(\int_{\alpha}^{\beta} f(x)^2 dx\right) \left(\int_{\alpha}^{\beta} g(x)^2 dx\right) \geq \left(\int_{\alpha}^{\beta} f(x)g(x) dx\right)^2$$

Jednakże  $f(x)g(x) = \sqrt{\frac{\cos x \cdot \cos x}{(1-\sin x)(1+\sin x)}} = 1$ . Zatem mamy

$$\left(\int_{\alpha}^{\beta} \frac{\cos x}{1-\sin x} dx\right) \left(\int_{\alpha}^{\beta} \frac{\cos x}{1+\sin x} dx\right) \geq (\beta - \alpha)^2$$

Jednak  $\int \frac{\cos x}{1-\sin x} dx = -\ln(1-\sin x) + C$ ,  $\int \frac{\cos x}{1+\sin x} dx = \ln(1+\sin x) + C$ . Zatem na mocy zasadniczego twierdzenia rachunku różniczkowego mamy:

$$(\ln(1-\sin \alpha) - \ln(1-\sin \beta)) (\ln(1+\sin \beta) - \ln(1+\sin \alpha)) \geq (\beta - \alpha)^2$$

co przez proste własności logarytmu jest równoważne:

$$\ln \left(\frac{1-\sin \alpha}{1-\sin \beta}\right) \cdot \ln \left(\frac{1+\sin \beta}{1+\sin \alpha}\right) \geq (\beta - \alpha)^2$$

czyli tezie zadania.

## Zadanie 3

Twierdzę, że  $\int_0^1 x^n (1-x)^m dx = \frac{n!m!}{(n+m+1)!}$  dla  $n, m \in \mathbb{N}$ .

Ustalmy bowiem wartość  $s = n+m$ , i udowodnijmy tezę przez indukcję po  $m$ , przy ustalonym  $s$ . Dla  $m=0$  mamy  $n=s$  i do policzenia całkę  $\int_0^1 x^n dx = \left[\frac{x^{n+1}}{n+1}\right]_0^1 = \frac{1}{n+1} = \frac{n!m!}{(n+m+1)!}$ , zatem postulowana teza zachodzi.

Teraz weźmy  $m > 0$  i policzmy całkując przez części:  $\int_0^1 x^n (1-x)^m dx = \left[\frac{x^{n+1}}{n+1} \cdot (1-x)^m\right]_0^1 - \int_0^1 \frac{x^{n+1}}{n+1} (-m)(1-x)^{m-1} dx$ . Ta druga całka jest równa  $\frac{-m}{n+1} \frac{(n+1)!(m-1)!}{(n+m+1)!} = -\frac{n!m!}{(n+m+1)!}$ . Jednakże mamy  $\left[\frac{x^{n+1}}{n+1} \cdot (1-x)^m\right]_0^1 = \frac{1^{n+1} \cdot 0^m}{n+1} - \frac{0^{n+1} \cdot 1^m}{n+1} = 0$ , gdyż  $m, n+1 > 0$ . Zatem istotnie  $\int_0^1 x^n (1-x)^m dx = \frac{n!m!}{(n+m+1)!}$ .

Zatem całka z zadania jest równa  $\frac{(n!)^2}{(2n+1)!}$ .

## Zadanie 5

Mamy  $\frac{x-1}{x} < \ln x < x-1$ , zatem dla  $x \in (1, \infty)$  mamy  $\frac{x}{x-1} < \frac{1}{\ln x} < \frac{1}{x-1}$ , zaś dla  $x \in (0, 1)$  mamy  $\frac{x}{x-1} > \frac{1}{\ln x} > \frac{1}{x-1}$ .

W obu przypadkach mamy, że  $\int_x^{x^2} \frac{dt}{\ln t}$  znajduje się pomiędzy  $\int_x^{x^2} \frac{dt}{t-1}$  a  $\int_x^{x^2} \frac{t dt}{t-1}$ . Ta pierwsza całka jest równa  $\left[ \ln |t-1| \right]_x^{x^2} = \ln |x^2-1| - \ln |x-1| = \ln \left| \frac{x^2-1}{x-1} \right| = \ln(x+1)$  (bo  $x > 0$ ). Druga zaś: zauważmy, że  $\int_x^{x^2} \frac{t dt}{t-1} - \int_x^{x^2} \frac{dt}{t-1} = \int_x^{x^2} dt = x^2 - x$ , zatem  $\int_x^{x^2} \frac{t dt}{t-1} = x^2 - x + \ln(x+1)$ .

Jednakże stąd uzyskujemy, że  $\lim_{x \rightarrow 1} \int_x^{x^2} \frac{dt}{t-1} = \ln 2$  jak i  $\lim_{x \rightarrow 1} \int_x^{x^2} \frac{t dt}{t-1} = \ln 2$ , skąd z twierdzenia o trzech ciągach  $\lim_{x \rightarrow 1} \int_x^{x^2} \frac{dt}{\ln t} = \ln 2$ .

Teraz kładąc  $f(1) = \ln 2$  uzyskujemy, że  $f$  jest ciągła na  $(0, +\infty)$ . Ustalmy dowolne  $c \in (0, 1)$ . Wtedy dla  $x \in (0, 1)$  mamy  $f(x) = \int_c^{x^2} \frac{dt}{\ln t} - \int_c^x \frac{dt}{\ln t}$ , co na mocy lematu z ćwiczeń jest różniczkowalne i ma pochodną  $f'(x) = (x^2)' \frac{1}{\ln x^2} - \frac{1}{\ln x} = \frac{x-1}{\ln x}$ . Analogicznie możemy postąpić dla  $x \in (1, +\infty)$ , uzyskując ostatecznie, że  $f$  jest różniczkowalna na  $(0, 1) \cup (1, +\infty)$  i zachodzi tam  $f'(x) = \frac{x-1}{\ln x}$ .

Pochodna ta jest funkcją dodatnią (na  $(0, 1) \cup (1, +\infty)$ ), zatem  $f$  jest rosnąca na  $(0, 1]$  oraz  $[1, +\infty)$ , więc  $f$  jest rosnąca na  $(0, +\infty)$ .

Policzmy  $\lim_{x \rightarrow 1} f'(x) = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x-1}{\ln x} \stackrel{H}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{1}{\frac{1}{x}} = 1$ . Niech  $g(x) = \begin{cases} f'(x) & x \neq 1 \\ 1 & x = 1 \end{cases}$ . Wtedy  $g \in C((0, +\infty))$ , zatem posiada na dowolnym podprzedziale domkniętym tego przedziału funkcję pierwotną. Zatem ustalając przedział  $[\frac{1}{n}, n]$  dostajemy, że  $G'(x) = g(x)$ . Jednak na  $(\frac{1}{n}, 1)$  mamy  $f'(x) = g(x)$ , zatem  $G(x) - f(x) = C_1$ , tak samo mamy na  $(1, n)$ , że  $f'(x) = g(x)$ , zatem  $G(x) - f(x) = C_2$ . Jednak zarówno  $G$  jak i  $f$  są ciągłe, stąd licząc granicę w  $x \rightarrow 1$  mamy  $C_1 = C_2 = G(1) - f(1)$ . Wystarczy zatem pokazać, że  $G$  jest wypukła, do czego wystarcza, żeby  $g$  była rosnąca.

Jednak  $g$  ma pochodną na zbiorze  $(0, 1) \cup (1, +\infty)$  i wynosi ona  $\frac{1 \cdot \ln x - (x-1) \cdot \frac{1}{x}}{(\ln x)^2}$ , lecz  $\ln x > \frac{x-1}{x}$ , zatem  $g$  jest rosnąca zarówno na  $(0, 1]$  jak i na  $[1, +\infty)$ , zatem jest rosnąca na  $(0, +\infty)$ , zatem  $G$  jest wypukła na  $(0, +\infty)$ , co implikuje już tezę.